

ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Шира О.В.

*здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу
Міжнародний університет бізнесу і права
м. Херсон, Україна*

Дисциплінарна відповідальність адвокатів є дієвою гарантією забезпечення дотримання адвокатами норм чинного законодавства, правил адвокатської етики, належного виконання ними своїх професійних обов'язків.

В Україні згідно зі ст. 33 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим Законом. Законом визначено, що дисциплінарне провадження – це процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України [1].

У відповідності до ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Дисциплінарним проступком адвоката, зокрема, є:

- порушення вимог несумісності;
- порушення присяги адвоката України;
- порушення правил адвокатської етики;
- розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;
- невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків;
- невиконання рішень органів адвокатського самоврядування;
- порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом [1].

Водночас не є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності винесення судом або іншим органом рішення не на користь його клієнта, скасування або зміна судового

рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат здійснював захист, представництво або надавав інші види правничої допомоги, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку.

Види дисциплінарних стягнень та строк застосування дисциплінарних стягнень визначені ст. 35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Так, за вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень:

- попередження;
- зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року;
- для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України [1].

Згідно із ч. 2 ст. 35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності протягом року з дня вчинення дисциплінарного проступку.

Право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки (ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність») [1].

Натомість, згідно із ст. 80 Закону «Про адвокатуру» Республіки Польща (в оригінальному перекладі – «Право про адвокатуру») від 26 травня 1982 року, адвокати та аплікати (стажисти) підлягають дисциплінарній відповідальності за поведінку, що суперечить закону, правилам етики або гідності професії, або за порушення своїх професійних обов’язків, а також адвокати за невиконання зобов’язання договору страхування, про який йдеться в ст. 8а. пункт 1, відповідно до правил, виданих відповідно до ст. 8b Закону «Про адвокатуру» Республіки Польща.

У відповідності до ст. 81.1. польського Закону «Про адвокатуру» (в оригінальному перекладі – «Право про адвокатуру») від 26 травня 1982 року дисциплінарними покараннями є:

- попередження;
- догана;
- грошове стягнення;
- призупинення професійної діяльності на строк від трьох місяців до п’яти років;
- виключення з колегії адвокатів [2].

Крім того, окрім покарання у вигляді догани і грошового стягнення (штрафу) до адвоката можна застосувати додатково заборону на виконання патронату протягом усього терміну від одного до п'яти років.

Також окрім покарання у вигляді призупинення професійної діяльності застосовується додатково заборона виконання патронату на строк від двох до десяти років.

Покарання у вигляді догани або грошового стягнення (штрафу) тягне за собою втрату пасивного права бути обраним до органу адвокатського самоврядування на строк від трьох років від дня набуття чинності вироку.

Крім того, покарання у вигляді призупинення професійної діяльності тягне за собою втрату пасивного і активного права бути обраним до органу адвокатського самоврядування на строк шість років від дня набуття чинності вироку.

Дисциплінарний суд може застосувати оприлюднення вироку в адвокатському середовищі шляхом його опублікування в журналі, видавцем якого є орган адвокатури [2].

Згідно зі ст. 91.1. Закону «Про адвокатуру» Республіки Польща (в оригінальному перекладі – «Право про адвокатуру») від 26 травня 1982 року, рішення з дисциплінарних питань виносять:

- дисциплінарний суд ради адвокатів;
- Вищий Дисциплінарний Суд.

Дисциплінарний суд ради адвокатів розглядає всі справи як суд першої інстанції, за винятком справ, визначених Законом.

Вищий Дисциплінарний Суд розглядає:

- як суд другої інстанції справи, розглянуті в суді першої інстанції рад адвокатів;
- як суд першої інстанції дисциплінарні справи членів Вищої Ради Адвокатів і окружних рад адвокатів;
- інші справи, передбачені Законом.

Суд виносить рішення в складі трьох осіб. Виправдувальне рішення видане Вищим Дисциплінарним Судом другої інстанції вручається сторонам, Міністрові юстиції та Вищій Раді Адвокатів [2].

Таким чином, перелік дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані до адвокатів в Республіці Польща є ширшим у порівнянні із відповідним переліком в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». На особливу увагу заслуговує можливість застосування до адвокатів в Республіці Польща грошового стягнення за вчинення дисциплінарного проступку. Враховуючи те, що діяльність адвокатів є по суті різновидом підприємницької діяльності (за винятком надання безоплатної правової допомоги), має комерційний характер, вказаний

вид дисциплінарного стягнення цілком може бути імплементований в національне законодавство та юридичну практику.

Також заслуговує на увагу досвід Республіки Польща щодо застосування до адвокатів додаткових дисциплінарних стягнень у вигляді заборони виконання патронату на певний строк та втрати пасивного і активного права бути обраними до органу адвокатського самоврядування.

Перспектива подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю проведення порівняльно-правового аналізу норм польського та українського законодавства, якими врегульовано інші аспекти адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності з метою формулювання пропозицій щодо удосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики у даній сфері суспільних відносин.

Література:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року. № 5076-VI. Дата оновлення: 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

2. Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820160124/U/D19820124Lj.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-77>

ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ДОПИТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ, БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ АБО ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ

Отришко А.О.

*аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики,
Донецький державний університет внутрішніх справ*

м. Кропивницький, Україна

ORCID ID: 0009-0005-4584-9168

Допит є центральною СРД, яка дозволяє: 1) встановити обставини кримінального правопорушення; 2) вчасно висунути слідчі версії; 3) отримати відомості про членів злочинного угруповання та їх лідерів; 4) визначити послідовність й тактику проведення інших процесуальних